

Arkeologisk avgränsande förundersökning av fornlämning L1961:4488, en hög, fastighet Skövde 4:53, Skövde kommun

Arkeologisk förundersökning

Skövde kommun, Västergötland

Catharina Henriksson

Västergötlands museum

Rapport 2021:19

Västergötlands
museum

Arkeologisk avgränsande
förundersökning av fornlämning
L1961:4488, en hög, fastighet
Skövde 4:53, Skövde kommun

Arkeologisk förundersökning

Skövde kommun, Västergötland

Catharina Henriksson

Ordlista	
ATA	Antikvarisk topografiska arkivet, Riksantikvarieämbetet
BP	Before present, före nu
FMIS	Fornminnesinformationssystem, digitalt, Riksantikvarieämbetet
Fornsök	FMIS sökapplikation över fornlämningar, Riksantikvarieämbetet
KML	Kulturmiljölagen
LMM	Lantmäterimyndigheternas arkiv
LMS	Lantmäteristyrelsens arkiv
RAK	Rikets allmänna kartverks arkiv
RAÄ	Riksantikvarieämbetet
S&H	Skog- och historiainventeringen, Skogsstyrelsen
VGM	Västergötlands museum
WebbGIS	Infokartan Västra Götaland, Länsstyrelsen
Arkeologiska tidsperioder	
Stenålder	- 1800 f Kr
Paleolitikum	- 9500 f Kr
Mesolitikum	9500 - 3900 f Kr
Neolitikum	3900 - 1800 f Kr
Bronsålder	1800 f Kr - 500 f Kr
Yngre bronsålder	1800 - 1100 f Kr
Äldre bronsålder	1100 - 500 f Kr
Järnålder	500 f Kr - 1050 e Kr
Äldre järnålder	500 f Kr - 550 e Kr
- Förromersk järnålder	500 f Kr - 0
- Romersk järnålder	0 - 400 e Kr
- Folkvandringstid	400 - 550 e Kr
Yngre järnålder	550 - 1050 e Kr
- Vendeltid	550 - 800 e Kr
- Vikingatid	800 - 1050 e Kr
Medeltid	1050 - 1527 e Kr
Efterreformatörisk tid	1527 och framåt

Författare/rapportansvarig: Catharina Henriksson

Omslagsbild: Översikt Foto: Västergötlands museum

Västergötlands museum

Box 253 532 23 Skara

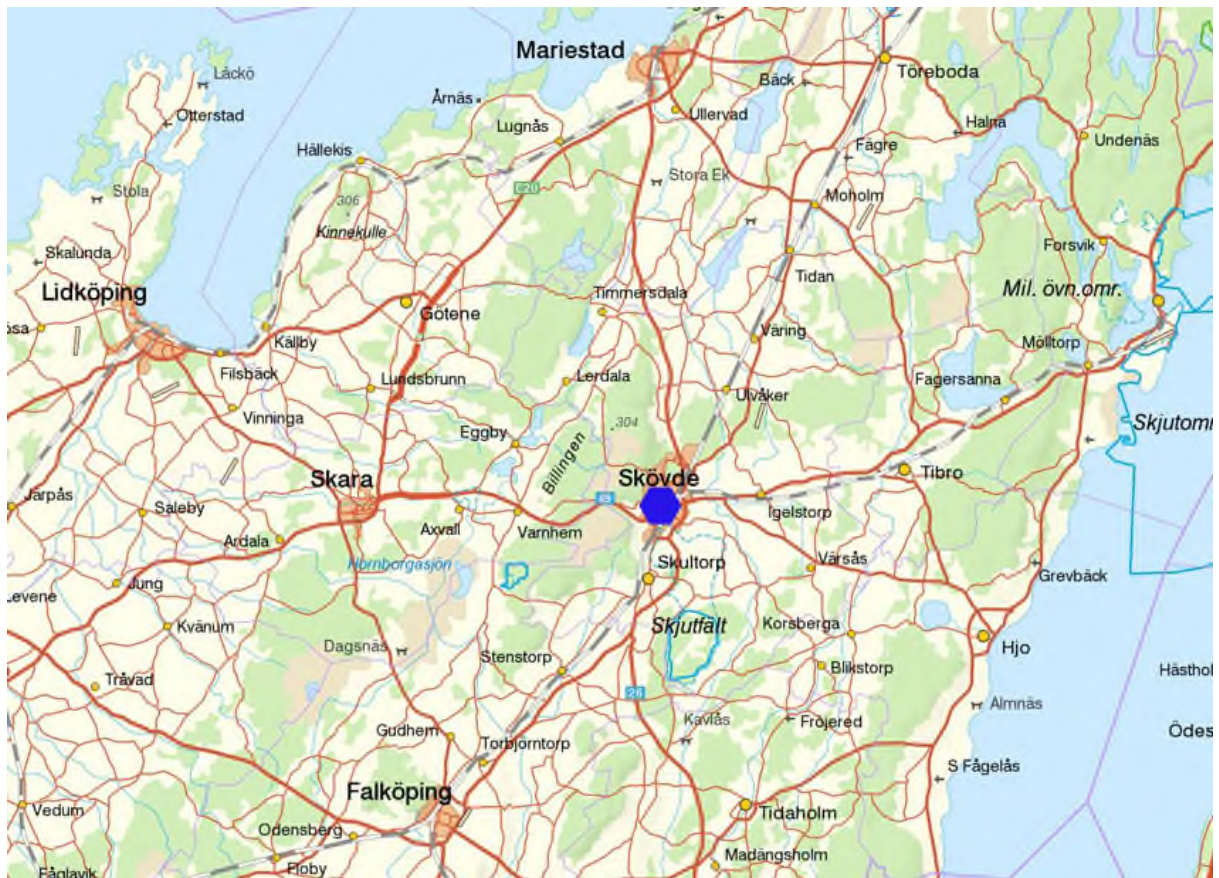
Tel 0511-260 00 - www.vastergotlandsmuseum.se

Allmänt kartmaterial © Lantmäteriet, Geodatasamverkan

Innehåll:

INNEHÅLL

Inledning och bakgrund	1
Arbets- och metodbeskrivning.....	2
Topografi och fornlämningsmiljö.....	3
Resultat	3
Antikvarisk bedömning och förslag till fortsatta åtgärder	4
Tekniska och administrativa uppgifter	6

Sammanfattning

Inför Skövde kommuns planer inom fastigheten Skövde 4:53 har Västergötlands museum utfört en avgränsande förundersökning av fornlämning L1961:4488. Fornlämningen L1961:4488 är en förhistorisk grav, en hög med mittstensättning. Den ligger inom S:ta Birgittas kyrkogård. Enligt uppgift ska ytterligare en hög tagits bort när ålderdomshemmet Tomtegården byggdes. Ytterligare en hög finns inom kyrkogården, L1961:5034.

Inför fortsatta planer behövdes mer kunskap om fornlämningens utbredning för att undvika den för att anpassa arbetsföretaget.

Tre schakt drogs inom förundersökningsytan. De placerades på höjden inom ytans centrala och västra del. I den östra delen är en markant sydöstlig slänt, där bedömdes grävning vara svårt. Inget av intresse påträffades i något schakt.

INLEDNING OCH BAKGRUND

Inför Skövde kommuns planer inom fastigheten Skövde 4:53 har Västergötlands museum utfört en avgränsande förundersökning av fornlämning L1961:4488. Se bilaga 1. Inför fortsatta planer behövs mer kunskap om fornlämningens utbredning, för att undvika eller anpassa arbetsföretaget. Förundersökningen genomfördes 26/5 2021.

Fornlämningen L1961:4488 är en förhistorisk grav, en hög med mittstensättning. Den ligger inom S:ta Birgittas kyrkogård.

Syftet med den avgränsande förundersökningen var att få kunskap om fornlämningens utbredning.

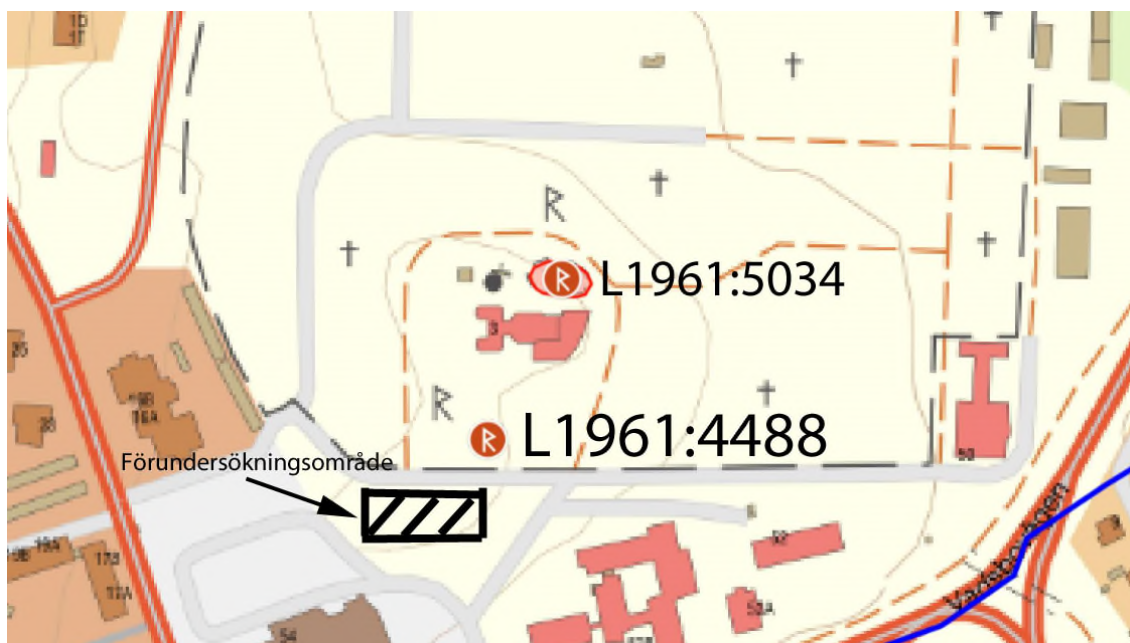

Fig. 1. Översikt med gravarna L1961:4488 och L1961:5034. Förundersökningsområdet utgörs av den skrafferade ytan. Riksantikvarieämbetets kartunderlag.

ARBETS- OCH METODBESKRIVNING

I samband med den avgränsande förundersökningen drogs tre sökschakt inom förundersökningsområdet.

Fig. 2. Översikt sökschakt 1 och 3 med högen L1961:4488 i bakgrunden.
Foto från sydväst.

Schakt och annat av intresse mättes in med en GDPS, dokumenterades i programmet ARKEO samt fotograferades.

Ett arkivbeständigt exemplar av rapporten förvaras tillsammans med övriga handlingar som hör till ärendet i Västergötlands museums arkiv där de finns tillgängliga för alla.

TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ

Området ligger i den västra delen av Skövde, söder om S:ta Birgittas kyrkogård.

Fornlämningen L1961:4488 är en förhistorisk grav, en hög med mittstensättning. Högen är 18 meter i diameter och 2,5 meter hög. I mitten är en grop, 1,5 x 1 meter och 0,2 meter djup. Enligt uppgift ska ytterligare en hög tagits bort när ålderdomshemmet Tomtegården byggdes. Ytterligare en hög finns inom kyrkogården, L1961:5034. Se fig. 1.

RESULTAT

Tre schakt drogs inom förundersökningsytan. De placerades på höjden inom ytans centrala och västra del. I den östra delen är en markant sydöstlig slänt, där bedömdes grävning vara svårt. Schakten utgjordes av grästorv följt av ett ca 0,3 m tjockt matjordslager och botten av morängrus med inslag av skiffer. Inget av intresse påträffades i något schakt.

Fig. 3. Översikt schakt 1. Foto från väst.

ANTIKVARISK BEDÖMNING OCH FÖRSLAG TILL FORTSATTA ÅTGÄRDER

I samband med förundersökningen påträffades inget av intresse.
Västergötlands museum anser att inga fler antikvariska åtgärder behövs
inför fortsatta planer.

Referenser

Tryckta källor

Digitala källor/arkiv

GSD Digital fastighetskarta

Länsstyrelsens WebGIS. Digitalt kartmaterial från Länsstyrelsen i Västra Götaland,

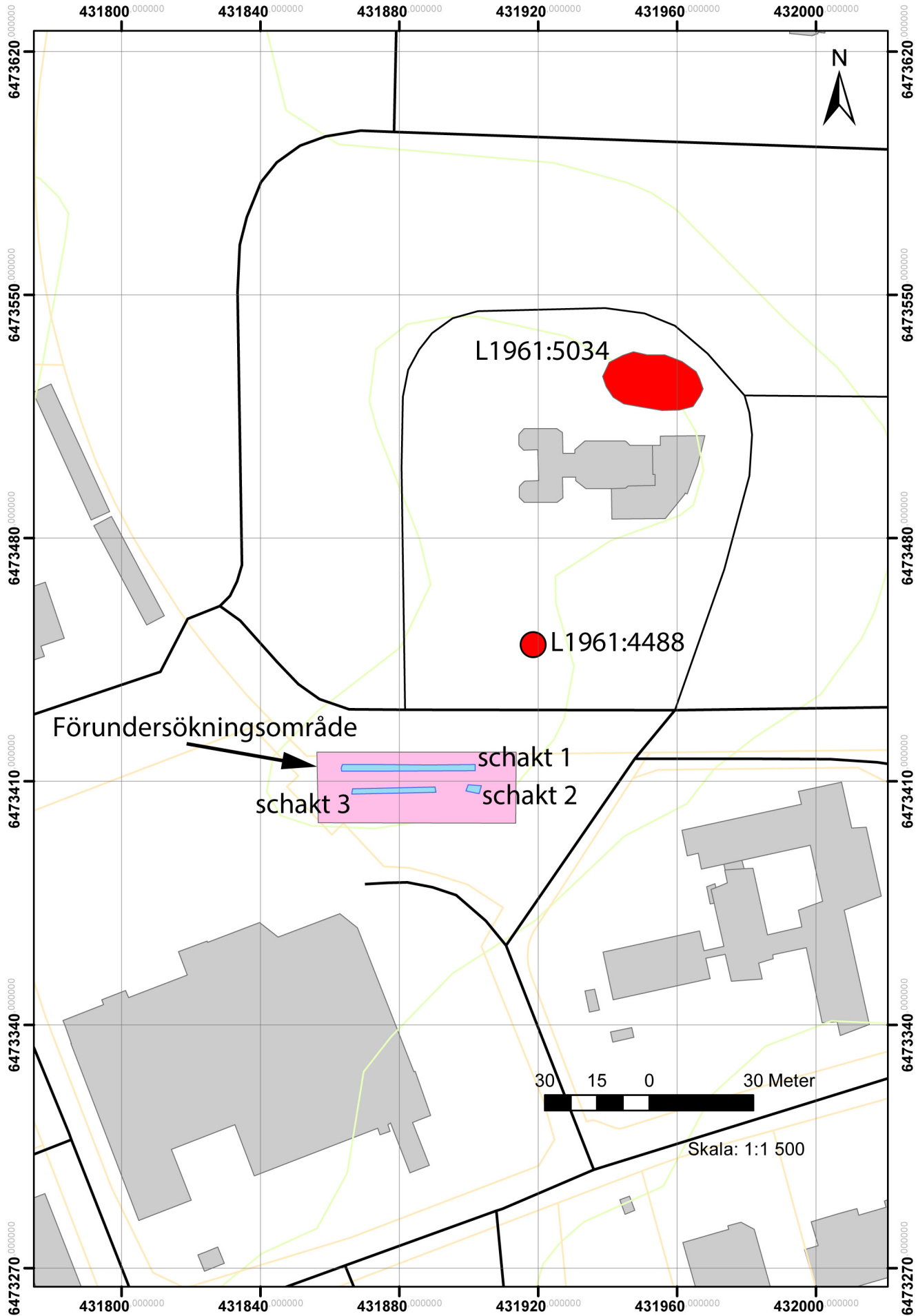
Riksantikvarieämbetets Fornminnesinformationssystem, FORNSÖK

Bilagor

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Länsstyrelsen, beslut diarienummer:	431-12966-2021
Västergötlands museum, dnr:	3.5.1-2021-13
Västergötlands museum, projekt ID:	21022
Landskap:	Västergötland
Län:	Västra Götaland
Kommun:	Skövde
Socken:	Skövde
Fastighet:	
Ekonomiskt kartblad:	
Uppdragsnummer:	202100462
Koordinat (mittpunkt):	
Fornlämning nr:	L1961:4488
Lämningstyp:	Hög
Datering:	
Art av undersökning:	Arkeologisk förundersökning
Arbetet föranlett av:	Nybyggnation
Uppdragsgivare:	Skövde kommun
Ansvarig institution:	Västergötlands museum
Projektansvarig:	Catharina Henriksson
Tidpunkt för arbetet:	2021-05-26
Personal:	Catharina Henriksson
Fälttid:	
Arkivmaterial:	3.5.1-2021-13
Fynd:	

Schaktplan för undersökning L1961:4488

Schakt nr	Mått/m	Beskrivning
1	36 x 1,6 x 0,3	Matjord av brungrå sandig humus. Botten av morängrus med stenar vanligen 0,05-0,1 m st samt skiffer.
2	3 x 2 x 0,3	Matjord av brungrå sandig humus. Botten av morängrus med stenar vanligen 0,05-0,1 m st samt skiffer. Påförd lera i toppen.
3	27 x 1,6 x 0,3	Matjord av brungrå sandig humus. Botten av morängrus med stenar vanligen 0,05-0,1 m st samt skiffer.

Rapporter 2020

2020:1	Maria Norrman	Arkeologisk utredning inom Ullervad 31:1, Ullervad socken, Mariestads kommun, Västergötland
2020:2	Maria Norrman	Arkeologisk utredning steg 1 inför ombyggnad av väg 2504, delen väg 2503 - Södra Härene, Fåglum och Södra Härene socknar, Essunga och Vårgårda kommuner, Västergötland
2020:3	Maria Norrman	Kompletterande arkeologisk utredning steg 2. Inför ombyggnad av E 20 - delen Vårgårda - Ribbingsberg, Tumberg och Södra Härene socknar, Vårgårda kommun, Västergötland.
2020:4	Anders Berglund	Arkeologisk utredning Stjärnvik 1:1, Mölltorps socken, Karlsborgs kommun, Västergötland
2020:5	Anders Berglund	Arkeologisk utredning inom Hässleås 1:2, Tranemo socken och kommun, Västergötland
2020:6	Catharina Henriksson	Arkeologisk undersökning inför byggnation inom RAÄ Skövde 177, Skövde kommun, Västergötland
2020:7	Catharina Henriksson	Arkeologisk förundersökning, RAÄ Flistad 15:1/L1962:509, fastigheten Flistad 17:2, Skövde kommun, Västergötland
2020:8	Catharina Henriksson	Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning RAÄ Lidköping 12:1, Nya Staden 1:1, Lidköpings kommun, Västergötland
2020:9	Catharina Henriksson	Mindre arkeologisk utredning Mösseberg 50:1, RAÄ Falköping 14:1/L1962:402, Falköpings kommun, Västergötland
2020:10	Catharina Henriksson	Arkeologisk förundersökning i form av schaktningsövervakning, L1962:361/Falköping RAÄ 40, inom kv. Tornväktaren 15, Falköpings kommun, Västergötland
2020:11	Catharina Henriksson	Arkeologisk utredning inom Törneberga 1:5 m.fl., Mariestads kommun, Västergötland
2020:12	Maria Norrman	Arkeologisk förundersökning av del av gravfälten Varnhem 34 och 35, Varnhem socken, Skara kommun, Västergötland
2020:13	Catharina Henriksson	Arkeologisk förundersökning av fornlämningarna RAÄ L2019:1969, L2019:1971, L2019:2339-2344 och L2019:2346 och förundersökning i avgränsande syfte av fornlämningarna L1961:2935-2936 inom fastigheterna Ryd 15:15 och 15:44, Skövde kommun, Västergötland
2020:14	Maria Norrman	Inför ombyggnad av väg 49, delen Skövde - Igelstorp, arkeologisk utredning steg 2, Forsby och Igelstorp socknar, Skövde kommun, Västergötland
2020:15	Catharina Henriksson	Arkeologisk förundersökning RAÄ 73:1, Hertig Johans torg, Skövde socken, Skövde kommun, Västergötland
2020:16	Maria Norrman	Avgränsande förundersökning av Friggeråker 109/L1960:4802, boplat, Friggeråker socken, Falköpings kommun, Västergötland
2020:17	Catharina Henriksson	Arkeologisk utredning inom fastigheterna Sävare 19:1 och 26:1, Sävare socken, Lidköpings kommun, Västergötland
2020:18	Anders Berglund	Trädgårdsstaden etapp 4, Arkeologisk utredning inom Skövde 5:85, 5:34 och 5:69 Skövde socken och kommun, Västergötland
2020:19	Anders Berglund	Rv 49, Axvall - Varnhem, Arkeologiska förundersökningar vid planering av vägutbyggnad våren 2020, Skärv & Varnhems socknar, Skara kommun, Västergötland
2020:20	Catharina Henriksson	Arkeologisk utredning längs väg 2561 och avgränsning av fornlämning Grästorps 4:1/L1962:3086, Grästorps kommun, Västergötland
2020:21	Catharina Henriksson	Arkeologisk utredning inom fastigheten Råda 5:1, Råda socken, Lidköpings kommun, Västergötland
2020:22	Maria Norrman	Arkeologisk schaktningsövervakning av Sörby 2:1/L1961:7456 och Sörby 26:1/L1961:1030, Torrevalla 1:1, Sörby socken, Falköpings kommun, Västergötland
2020:23	Maria Norrman	Arkeologisk utredning inom Brunnsbomarken 4:3, Skara socken, Skara kommun, Västergötland

2020:24	Maria Norrman	Inför ombyggnad av E 20 - delen Götene-Mariestad, kompletterande arkeologisk utredning steg 2, Björsäter, Holmestad, Kinne-Vedum och Leksbergs socknar, Götene och Mariestads kommuner, Västergötland
2020:25	Catharina Henriksson	Arkeologisk schaktningsövervakning inom fastigheterna Sântorp 13:1, Öglunda 13:1 och 9:9, Skara kommun, Västergötland
2020:26	Catharina Henriksson	Arkeologisk schaktningsövervakning av L1962:4444/stadslager inom Duvan 6, Hjo kommun, Västergötland
2020:27	Anders Berglund	Cykel- & återvinningsrum i kvarteret Vesta, Skara. Arkeologisk förundersökning inom Kv Vesta 2 & 4, Skara RAÄ 68 Skara socken och kommun, Västergötland
2020:28	Anders Berglund	Arkeologisk utredning vid Knistad Herrgård, Knistad 2:4, Skövde kommun, Västergötland
2020:29	Anders Berglund	Arkeologisk utredning steg 2 samt avgränsande förundersökning inför ombyggnad av väg 2504 i Vårgårda och Essunga kommuner, Västergötland
2020:30	Catharina Henriksson	Arkeologisk förundersökning av fornlämningarna L1963:2881 och L1963:2882 inom fastigheten Tengene 1:25, Bjärby socken, Grästorps kommun, Västergötland
2020:31	Maria Norrman	Arkeologisk förundersökning av Ås 7:1/L1960:854, gravhög, Ås socken, Grästorps kommun, Västergötland
2020:32	Catharina Henriksson	Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning inom fornlämning L1962:8858, stadslager inom kv. Älgen 6, Mariestad, Mariestads kommun
2020:33	Maria Vretemark	Arkeologisk undersökning 1984 av nyupptäckta gravar och husgrunder i Gudhems socken RAÄ 194, fastigheten Gudhem 12:1, Gudhems socken, Falköpings kommun, Västergötland
2020:34	Anders Berglund	Schaktningsövervakning för stolpe 33. Arkeologisk schaktningsövervakning av grävning för stolpfundament invid fornlämningarna L1961:685 samt L1961:686 inom fastigheten Marieberg 1:5, Suntaks socken, Tidaholms kommun, Västergötland
2020:35	Anders Berglund	Utredning vid Viglunda & Hertigbo i Skånings härad. Arkeologisk utredning vid ledningsdragnig, Skånings-Åsaka socken, Skara kommun, Västergötland
2020:36	Anders Berglund	Arkeologisk undersökning - schaktningsövervakning i ledningssträcka, N Åsarp och Kölabý socken, Falköpings kommun, Västergötland
2020:37	Maria Norrman	Arkeologiska förundersökningar, E 20, delen förbi Mariestad, Berga, Hassle, Leksberg och Mariestads socknar, Mariestads kommun, Västergötland
2020:38	Catharina Henriksson	Arkeologisk utredning, del av fastighet Horn 2:51, Mariestads kommun, Västergötland
2020:39	Catharina Henriksson	Arkeologisk förundersökning fornlämning L2020:3807, väg 2561/Östra vägen Förbifart Grästorp, Grästorps kommun, Västergötland
2020:40	Maria Norrman	Arkeologisk utredning steg 1, Strömsnäs camping, Forsvik 5:181, Karlsborgs kommun, Västergötland

Rapporter 2021

2021:1	Maria Vretemark	Restaurering av Gudhems klosteruin 1995-1999. Teknisk rapport. Fornlämning nr 72, Gudhems socken, Falköpings kommun, Västergötland
2021:2	Catharina Henriksson	Arkeologisk utredning, del av Marbotorp 3:1, Ramstorp 9:1 och Hägne 1:1, Tidaholms kommun, Västergötland
2021:3	Maria Norrman	Arkeologisk förundersökning av Säter 66/L1959:4569, fossil åker, Skövde kommun, Västergötland
2021:4	Maria Norrman	Arkeologisk utredning steg 2, Sandbäcken 1:1, Mariestads kommun, Västergötland

2021:5	Maria Norrman	Schaktningsövervakning, St Helena kyrka, Skövde 129/L1961:4589, Skövde kommun, Västergötland
2021:6	Maria Norrman	Arkeologisk utredning steg 1, Ladukärr 2:1, Mariestads kommun, Västergötland
2021:7	Maria Norrman	Arkeologisk utredning steg 1, Sandbäcken 1:1 m.fl., Mariestads kommun, Västergötland
2021:8	Anders Berglund	Arkeologiska förundersökningar E20 Etapp Vårgårda – Ribbingsberg höst 2020, Tumberg och Södra Härene socknar, Vårgårda kommun, Västergötland
2021:9	Maria Norrman	Inför ombyggnad av E20, delen Götene-Mariestad, arkeologiska förundersökningar, Björsäter, Bredsäter, Kinne-Vedum och Lugnås socknar, Götene och Mariestads kommuner, Västergötland
2021:10	Catharina Henriksson	Arkeologisk förundersökning fornlämning L1962:927, Falköpings kommun, Västergötland
2021:11	Catharina Henriksson	Arkeologisk förundersökning i form av schaktningsövervakning inom del av L1963:9056 och inom del av L1963:9644, Böja sn, Skövde kommun, Västergötland
2021:12	Maria Norrman	Arkeologisk schaktningsövervakning, Läckö 1:7, Otterstad socken, Lidköpings kommun, Västergötland
2021:13	Maria Norrman	Arkeologisk utredning steg 2 inom Katrinefors 1:1, Mariestads sn, Mariestads kommun, Västergötland
2021:14	Maria Norrman	Arkeologisk utredning steg 1, Älvstorp 1:45 m.fl., Acklinga sn, Tidaholms kommun, Västergötland
2021:15	Maria Norrman	Arkeologisk schaktningsövervakning, L1962:8139, Larv sn, Vara kn, Västergötland
2021:16	Maria Norrman	Arkeologisk förundersökning, L1960:3069, Källby sn, Götene kn, Västergötland
2021:17	Maria Norrman	Arkeologisk schaktningsövervakning, L1962:2773, L1962:3854 m.fl, Gudhems sn, Falköpings kn, Västergötland
2021:18	Catharina Henriksson	Arkeologisk utredning inom fastigheten Lugnås 15:1, Lugnås sn, Mariestads kommun, Västergötland
2021:19	Catharina Henriksson	Arkeologisk avgränsande förundersökning av fornlämning L1961:4488, en hög, fastighet Skövde 4:53, Skövde kommun, Västergötland